

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 lutego 2014 r. powód G. W. (1) – prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo (...) w P. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i nakazanie pozwanemu (...) Spółce Akcyjnej w W., aby zapłacił powodowi kwotę 310.389,81 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 października 2013 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu, jak również o zwolnienie powoda od kosztów sądowych. W uzasadnieniu pozwu powód podał, że zawarł z pozwanym umowę, mocą której zobowiązał się do wykonania na rzecz pozwanego kompleksowych instalacji energetycznych i elektrycznych na terenie prowadzonej przez pozwanego inwestycji – budowie Muzeum (...) w W.. Powód wskazał, że powyższą umowę pozwany realizował w ramach konsorcjum zawartego z Przedsiębiorstwem Budowlano-Usługowym (...) Sp. z o.o. w G., na podstawie umowy zawartej ze Skarbem Państwa i miastem stołecznym W.. Zakres prac został wskazany w par.1 umowy a strony ustaliły, że za wykonane prace powód otrzyma wynagrodzenie w kwocie 6.690.000 zł netto. Powód podał, że strony w trakcie realizowania umowy wielokrotnie dokonywały zmian w jej treści, w tym postanawiając, że gwarantem płatności wymagalnych faktur wystawionych przez powoda na (...) będzie pozwany, oraz modyfikując datę terminu końcowego realizacji robót, ostatecznie na 01.03.2013 r. Powód zgłosił zakończenie robót 22.02.2013 r., odbioru końcowego dokonano 28.03.2013 r., termin na usunięcie usterek wyznaczono na 14.04.2013 r., a ich usunięcie stwierdzono protokołem z 24.04.2013 r. W dniu 02.08.2013 r. strony zawarły porozumienie w celu ostatecznego rozliczenia umowy. Wskazano w nim, że na dzień jego zawarcia wymagalne wierzytelności powoda wobec pozwanego wynoszą 1.140.646,38 zł brutto, uzgadniając sposób i termin spłaty. Wskutek nie spełnienia świadczenia przez pozwanego, zamawiający w dniu 02.10.2013 r. zawarli z powodem porozumienie, mocą którego zobowiązali się do zapłaty na rzecz powoda łącznie kwoty 513.271,69 zł w terminie 3 dni. Powód podał, że pozwany nie dokonał zapłaty pozostałej części wynagrodzenia, wobec czego powód dochodzi kwot wynikających z par.2 pkt 3 ppkt 1a, tj. kwoty 22.628,01 zł i z par.2 pkt 3 ppkt 2d, tj. kwoty 287.762,36 zł, porozumienia z 02.08.2013 r., z odsetkami od 01.10.2013 r., tj. od dnia po dniu, w którym bezskutecznie minął termin zapłaty zgodnie z wezwaniem do pozwanego. Uzasadniając wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych pozwany podał m.in., że została wobec niego ogłoszona upadłość z możliwością zawarcia układu (pozew, k.2-6).

Postanowieniem z dnia 26 marca 2014 r. Sąd zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości (postanowienie, k.116).

W dniu 10 kwietnia 2014 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał pozwanemu zapłacić powodowi kwotę 310.389,81 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 października 2013 r. w terminie dwóch tygodni albo wnieść w tymże terminie sprzeciw, oraz nakazał pobranie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwoty 3880 zł tytułem ¼ części opłaty sądowej od pozwu, od której powód był zwolniony (nakaz zapłaty, k.119).

Od powyższego nakazu zapłaty pozwany wniósł skutecznie sprzeciw. Zaskarżył nakaz zapłaty w całości, wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Podniósł, jako jedyny, zarzut braku legitymacji powoda do dochodzenia roszczenia. Potwierdził fakt zawarcia przez strony umowy, jej wykonania przez powoda i wysokość wynagrodzenia. Podał natomiast, że powodowi nie przysługuje roszczenie o zapłatę nie zapłaconej części wynagrodzenia, bowiem roszczenie to zostało przelane na rzecz Banku (...) S.A. Stwierdził, że pozwany 30.04.2010 r. jako dłużnik wierzytelności złożył oświadczenie, w którym potwierdził otrzymanie zawiadomienia o dokonaniu przelewu wierzytelności z 26.04.2010 r., z którego wynika, że wierzytelności powoda z tytułu realizacji umowy na łączną kwotę 6.960.000 zł zostały przelane na rzecz Banku (...) S.A.; pozwany wyraził zgodę na przelew wierzytelności. Dodatkowo pozwany podał, że jako dłużnik wierzytelności otrzymywał od wymienionego Banku wezwania do zapłaty scedowanych wierzytelności, w oparciu o umowy przelewu nr (...) (sprzeciw od nakazu zapłaty, k.129-133).

W odpowiedzi powód przyznał fakt dokonania cesji na rzecz Banku umową nr (...) z 26.04.2010 r. Zakwestionował natomiast zarzut braku legitymacji procesowej do wytoczenia powództwa. Wywiódł, że pozwany nie dokonał zapłaty na rzecz Banku, wskutek czego kredyt pozostaje aktywny, co uniemożliwia powodowi prowadzenie przedsiębiorstwa,

bowiem skutek istnienia jego nie zapłaconych należności na rzecz Banku jest pozbawiony możliwości zaciągania dalszych kredytów (pismo procesowe, k.183-184).

Pismem z dnia 16 czerwca 2014 r. nadzorca sądowy powoda B. L., któremu doręczono wcześniej odpis nakazu zapłaty, a następnie odpis sprzeciwu i powiadomiono go o terminie rozprawy, poinformował że Sąd Rejonowy w Płocku postanowieniem z 07.05.2014 r. zatwierdził w sprawie V GUp 3/13 układ zawarty 28.03. 2014 r. przez dłużnika – powoda z wierzycielami. Podał, że 19.05.2014 r. stwierdzono prawomocność ww. postanowienia, i z tym dniem zgodnie z art. 181 Pr. upadł. i napr. skończyły się jego funkcje jako nadzorca sądowego (pismo nadzorca, k.175, kopia postanowienia ze stwierdzeniem prawomocności, k.176-177).

Na rozprawie w dniu 4 grudnia 2014 r. pełnomocnik powoda wniósł o zawiadomienie Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. o toczącym się procesie i możliwości wzięcia w nim udziału w charakterze powoda (pismo, k.230, e-protokół rozprawy, k.232).

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2015 r. Sąd na podstawie art.196 § 1 k.p.c. zawiadomił Bank (...) Spółkę Akcyjną w W. o toczącym się procesie i poinformował powyższy Bank, że w terminie dwóch tygodni od doręczenia zawiadomienia może wstąpić do sprawy w charakterze powoda (postanowienie, k.243). Powyższe postanowienie zostało doręczone Bankowi w dniu 2 lutego 2015 r. (potwierdzenie odbioru, k.280).

W dniu 16 lutego 2015 r. Bank (...) Spółka Akcyjna w W. złożył oświadczenie o przystąpieniu do sprawy w charakterze powoda (pismo – oświadczenie, k.259).

Na rozprawie w dniu 7 maja 2015 r. pełnomocnik powoda – G. W. (1) poparł powództwo. Wniósł o zwolnienie powoda z udziału w sprawie, natomiast oświadczył, że wyraża zgodę na wstąpienie w miejsce powoda Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.. Pełnomocnik Banku przyłączył się do stanowiska powoda z tym, że wniósł o zasądzenie dochodzonych należności na rzecz Banku jako wierzyciela tychże należności. Wniósł także o zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych oraz przyłączył się do wniosku o zwolnienie powoda od udziału w sprawie za zgodą strony pozwanej (e-protokół rozprawy, k.310).

Pełnomocnicy pozwanego wnieśli o wezwanie Przedsiębiorstwa Budowlano-Usługowego (...) Sp. z o.o. w G. do udziału w sprawie w charakterze pozwanego, podając że wezwanie to jest konieczne dla wyjaśnienia okoliczności sprawy. W złożonym piśmie pełnomocnik pozwanego podał, że 27.04.2015 r. pozwany otrzymał od (...) wezwanie do zapłaty kwoty 604.746,68 zł na podstawie § 2 ust.2 pkt 3 porozumienia z 02.08.2013 r., załączonego do pozwu. Podał, że na kwotę tę składają się kwoty 287.762,36 zł (§ 2 ust.3 ppkt 2 lit.d porozumienia) i 316.984,32 zł (§ 2 ust.3 pkt 4 porozumienia), zaś kwota 287.762,36 zł dochodzona jest (obok kwoty 22.628,01 zł) także przez powoda. Jak podał, kwota ta została wstrzymana na koncie partnera konsorcjum, tj. Przedsiębiorstwa Budowlano-Usługowego (...) Sp. z o.o. Dodatkowo oświadczył, że w ocenie pozwanego kwota 287.762,36 zł winna zostać zapłacona przez (...), a ponadto, że po stronie zamawiającego występowało konsorcjum i że kwestię legitymacji biernej sąd winien badać z urzędu. Co do zgody na wstąpienie w miejsce powoda Banku (...) S.A. obaj pełnomocnicy pozwanego wnieśli o udzielenie terminu na złożenie oświadczenia i w związku z tym odroczenie rozprawy (pismo, k.306-307, e-protokół rozprawy, k.310-311).

Pełnomocnicy powoda i Banku wnieśli o oddalenie wniosku o odroczenie rozprawy, jako zmierzającego do przedłużenia postępowania, albowiem podnoszone okoliczności były pozwanej znane w chwili wnoszenia sprzeciwu, zaś jedynym podniesionym zarzutem był zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powoda. Wywiedli, że pozwany i (...), którzy określili się jako lider i partner konsorcjum ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia; powód miał prawo wystąpić wobec dowolnego z ww. podmiotów, natomiast kwestia wzajemnych rozliczeń pomiędzy pozwanym i (...), wynikających z załącznika do złożonego pisma, nie jest przedmiotem procesu.

Pełnomocnik pozwanego nie zakwestionował legitymacji biernej pozwanego, natomiast oświadczył, że jest to legitymacja łączna. Zakwestionował istnienie solidarności po stronie pozwanego i (...) (e-protokół rozprawy, k.311).

Po oddaleniu wniosku o odroczenie rozprawy pełnomocnik powoda G. W. cofnął wniosek o zwolnienie powoda od udziału w sprawie, do czego pełnomocnik Banku się przyłączył. Następnie pełnomocnik powoda G. W. wniósł o zasądzenie należności dochodzonych pozwem na rzecz Banku (...) S.A. Pełnomocnik Banku wniósł o zasądzenie kwoty zgodnej z pozwem na rzecz Banku wraz z kosztami procesu. Wskazał na nie udowodnienie występowania konsorcjum z uwagi na brak umowy konsorcjum.

Pełnomocnik pozwanego oświadczył, że zawarte przez strony porozumienie miało charakter przejęcia długu, na co nie było zgody Banku, będącego już wtedy wierzycielem. Na wypadek uznania, że nie było przejęcia długu oświadczył, że odpowiedzialność pozwanej ma miejsce w warunkach art.391 k.c., a powód winien wykazać przesłanki z tego przepisu, w szczególności szkodę. Ponadto wskazał, że w pkt 4 porozumienia strony zrzekły się wzajemnie roszczeń m.in. z tytułu odsetek. Wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego solidarnie kosztów procesu (e-protokół rozprawy, k.313-314).

W złożonym głosie do protokołu pełnomocnik pozwanego oświadczył, że zgodnie z treścią umowy w brzmieniu określonym aneksem nr (...), dłużnikiem z tytułu wynagrodzenia za wykonane prace było Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe (...) Sp. z o.o. w G., na które miały być wystawiane faktury, natomiast pozwany był gwarantem płatności wymagalnych faktur wystawionych na (...). Podał ponownie, że kwota 604.746,68 zł została zatrzymana przez (...) zgodnie z par.8 ust.1 umowy. Podał, że kwotę 287.762,36 zł zgodnie z porozumieniem z 02.08.2013 r. miał zapłacić pozwany, a kwota ta została zatrzymana na koncie (...). Wskazał też ponownie, że w myśl porozumienia strony zobowiązały się nie naliczać sobie m.in. odsetek za nieterminowe płatności wynikające z umowy. Wywiódł, że powód nie powołał w procesie dowodu z faktur VAT, z których zostały zatrzymane kaucje gwarancyjne, albowiem z dowodów tych wynikałoby, że dłużnikiem powoda jest (...). Podał, że nie można uznać za przyznane, że dłużnikiem powoda z tytułu ww. faktur pozostaje pozwany, gdyż powołany był dalej idący zarzut braku legitymacji czynnej powoda, a ponadto pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. Obszernie wywiódł na temat kwalifikacji prawnej porozumienia z 02.08.2013 r. twierdząc, że w myśl ww. pozwany miał zapłacić cudzy dług, tj. (...), co jego zdaniem wskazuje na instytucję przejęcia długu; podał, że wierzycielem był powód, który nie wyraził zgody na przejęcie długu, a więc było ono nieskuteczne, a zatem powództwo podlega oddaleniu. Wywiódł następnie, że nawet jeśli nie podzielić stanowiska co do przejęcia długu, powództwo jest niezasadne z racji nie spełnienia przesłanek z art.391 k.c. Podał, że pozwany ma przymiot gwaranta płatności, a powodowie nie dochodzą od pozwanego zapłaty odszkodowania, nie wykazano poniesienia szkody ani też, by powodowie wzywali (...) do zapłaty i aby podmiot ten nie wywiązał się z zapłaty (załącznik do protokołu, k.324-328).

W swoim głosie do protokołu pełnomocnik Banku (...) S.A. poparł powództwo z żądaniem jego zasądzenia na rzecz Banku. Ponowił, że nie złożono żadnej umowy konsorcjum, które nie ma zdolności prawnej ani procesowej, zaś treść wzajemnych porozumień lidera i partnera konsorcjum nie jest znana. Ponowił wywód o solidarnej odpowiedzialności obu podmiotów, a co najmniej o ich odpowiedzialności in solidum. Wywody o porozumieniu z 02.08.2013 r. jako przejęciu długu określił jako bezprzedmiotowe, gdyż na takie przejęcie nie było zgody Banku, a nawet jego wiedzy, co wpływa także na bezskuteczność zrzeczenia się odsetek. Kwestię podmiotu, na który będą wystawiane faktury określił jako techniczną i bez znaczenia dla zasad odpowiedzialności. Wskazał przy tym, że zgodnie z pierwotnym brzmieniem umowy o realizację inwestycji faktury miały być wystawiane na pozwanego, co obowiązywało w momencie cesji powoda na rzecz Banku, zaś na późniejsze zmiany nie było zgody ani wiedzy Banku. Powoływanie się na art.391 k.c. określił jako bezzasadne, gdyż ma on zastosowanie do zobowiązań mających obciążać osoby trzecie, a pozwany nie jest taką osobą trzecią, bowiem obowiązek zapłaty przyjął na siebie wprost. Dodatkowo wskazał na niespójność stanowiska pozwanego, który pomija, że w porozumieniu z 02.08.2013 r. zobowiązał się do zapłaty kwot na rzecz powoda. Niezależnie od tego ponowił, że wszystkie obecne twierdzenia pozwanego są spóźnione, bowiem mogły być bez przeszkód zgłoszone w sprzeciwie, a ich złożenie dopiero 07.05.2015 r. było obliczone na wywołanie zwłoki w postępowaniu (załącznik do protokołu, k.332-334).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Powód G. W. (1) oraz pozwany prowadzą działalność gospodarczą w zakresie wykonywania robót budowlanych (zaświadczenie z (...) powoda, k.7, informacja z KRS pozwanego, k.142-151).

Powód G. W. z pozwanym zawarł dnia 23.04.2010 r. umowę nr (...). (...), w której pozwany oświadczył, że zamierza wybudować jako wykonawca Muzeum (...)i infrastrukturą i zagospodarowaniem terenu w W.. Pozwany zlecił, a powód jako podwykonawca przyjął do wykonania wskazane w umowie roboty budowlane w postaci kompleksowego wykonania instalacji energetycznych i elektrycznych wraz z oprzewodowaniem AV. W umowie określono w § 2 szczegółowo zobowiązania podwykonawcy, a w § 3 krótko zobowiązania wykonawcy, w postaci m.in. udostępnienia terenu budowy, przystąpienia do odbiorów oraz terminowej płatności za faktury. W § 5 wskazano terminy realizacji, w tym zakończenia robót, zaś w § 6 – wynagrodzenie za wykonanie zakresu robót, które podano jako wartość ryczałtową obejmującą również usunięcie wad, w kwocie 6.960.000 zł netto (plus podatek VAT). W § 7 uregulowano zasady fakturowania, płatności i rozliczenia końcowego, postanawiając m.in. w ust.1, że rozliczenie między stronami z tytułu wykonania zakresu robót będzie następowało na podstawie faktur VAT wystawianych w okresach miesięcznych. W § 7 ust.6 podano dane do wystawienia faktury, wymieniając firmę pozwanego ((...) S.A.) i jego siedzibę, wskazując adres do dostarczenia faktury w postaci Zakładu pozwanego w S.. W umowie określono też szereg innych instytucji, w tym kaucje gwarancyjne, kary umowne, odstąpienie od umowy, odbiory, wady robót, rękojmi i gwarancji, zmian umowy (umowa, k.8-17).

Do umowy sporządzono następnie łącznie dziewięć aneksów – w okresie od 01.10.2010 r. do 14.12.2012 r. W aneksie nr (...) z 01.10.2010 r. poza pozwanym, określonym jako Lider Konsorcjum, pojawiło się Przedsiębiorstwo Budowlano-Uslugowe (...) Sp. z o.o. w G., którą nazwano Partnerem Konsorcjum – obie firmy działające w imieniu Wykonawcy. Aneksem tym wprowadzono dodatkowy § 6 ust.11, w którym postanowiono, że gwarantem płatności wymagalnych faktur wystawionych przez podwykonawcę na Przedsiębiorstwo Budowlano-Uslugowe (...) Sp. z o.o. w G. jest pozwany (...) S.A. – Lider Konsorcjum. W § 7 ust.6 otrzymał brzmienie, zgodnie z którym podmiotem, na który miały być wystawiane faktury było Przedsiębiorstwo Budowlano-Uslugowe (...) Sp. z o.o. w G., z podaniem adresu. Począwszy od aneksu nr (...) do aneksu nr (...) pozwany (...) S.A. określany był jako Wykonawca i/lub Strona i jednocześnie Lider Konsorcjum, z jednoczesnym wskazaniem, że Lider i (...) Konsorcjum działają w imieniu Wykonawcy. Od aneksu nr (...) do aneksu nr (...) Lidera i Partnera Konsorcjum łącznie określono jako Wykonawcę, zaś w ostatnim aneksie nr (...) powrócono do określenia pozwanego (...) S.A. jako Wykonawca i/lub Strona i jednocześnie Lidera Konsorcjum, z jednoczesnym wskazaniem, że Lider i (...) Konsorcjum działają w imieniu Wykonawcy. W kolejnych aneksach m.in. zmieniano – rozszerzano zakres robót oraz przesuwano termin zakończenia robót, ten ostatni ostatecznie na 01.03.2013 r. Wysokość wynagrodzenia podwykonawcy określono na 6.339.686,39 zł netto (aneksy do umowy, k.18-32).

Powód G. W. wykonał całość robót objętych umową (niesporne). Protokół odbioru końcowego robót podpisano 28.03.2013 r., wskazując że datą gotowości podwykonawcy do odbioru był 22.02.2013 r., czynności odbiorowe rozpoczęto 28.02.2013 r. a zakończono 26.03.2013 r. Podano, że roboty wykonano zgodnie z umową, wymieniając usterki do usunięcia – do 12.04.2013 r. (protokół odbioru końcowego, k.33). Protokół usunięcia uwag zawartych w protokole odbioru końcowego robót podpisano 24.04.2013 r., wskazując że datą gotowości podwykonawcy do odbioru uwag był 12.04.2013 r., czynności odbiorowe rozpoczęto 15.04.2013 r. a zakończono 24.04.2013 r. Podano, że roboty wykonano zgodnie z umową, usterek brak (protokół usunięcia uwag, k.34).

W dniu 02.08.2013 r. (...) S.A. określony jako Wykonawca i/lub Strona i jednocześnie Lider Konsorcjum, Przedsiębiorstwo Budowlano-Uslugowe (...) Sp. z o.o. w G., nazwane Partnerem Konsorcjum – obie firmy działające w imieniu Wykonawcy oraz G. W. (1) jako podwykonawca zawarły porozumienie. Ponowiły w nim, że łączna wartość Kontraktu wynosi 6.339.686,39 zł netto, że do dnia porozumienia podwykonawca wystawił na wykonawcę faktury VAT na łączną kwotę 6.339.686,39 zł netto, tj. brutto 7.788.032,52 zł. Podano, że do dnia porozumienia podwykonawca otrzymał zapłatę w kwocie 6.647.386,14 zł, toteż do zapłaty pozostaje kwota 1.140.646,38 zł brutto. Podano następnie, że wskazane konkretne kwoty zapłacone zostaną przez Lidera Konsorcjum ((...) S.A.), co dotyczyło m.in. kwot 22.628,01 zł i 287.762,36 zł, przy czym (...) S.A. zobowiązał się do zapłaty w terminie 30 dni. W § 4 strony

zobowiązały się nie naliczać sobie kar umownych i odszkodowań oraz odsetek za nieterminowe płatności wynikające z Kontraktu (porozumienie, k.35-36).

W dniu 20.09.2013 r. powód G. W. wezwał (...) S.A. do zapłaty kwoty 823.662,06 zł wynikającej z porozumienia z 02.08.2013 r., jako nie zapłaconej w wynikającym z porozumienia terminie 30 dni. Powód wyznaczył nieprzekraczalny termin 3 dni na zapłatę. Wezwanie doręczono adresatowi w dniu 23.09.2013 r. (wezwanie z potwierdzeniem odbioru, k.37-38).

W dniu 02.10.2013 r. powód G. W. zawarł ze Skarbem Państwa – Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Miastem stołecznym W. porozumienie, mocą którego oba podmioty zobowiązały się do zapłacenia na rzecz powoda kwot po 256.635,85 zł na zasadzie art. 647¹ § 5 k.c. (porozumienie, k.39-40).

Pismem z dnia 26.04.2010 r. powód G. W. (1) zawiadomił pozwanego, że swoje wierzytelności z tytułu umowy dnia 23.04.2010 r. nr (...) przełał na rzecz Banku (...) S.A. i podał, że w związku z tym należne powodowi kwoty z tytułu rozliczeń handlowych należy przekazywać na rachunek powoda w ww. Banku, a w przypadku odrębnego wezwania Banku – na rachunek wskazany w tym wezwaniu (zawiadomienie, k.135).

W dniu 30.04.2010 r. pozwany (...) S.A. potwierdził otrzymanie powyższego zawiadomienia powoda i wyraził zgodę na dokonanie cesji na rzecz ww. Banku (oświadczenie dłużnika wierzytelności, k.134).

Cesja wierzytelności z tytułu umowy z 23.04.2010 r. na Bank (...) S.A. nie budziła wątpliwości powoda ani pozwanego. Pozwany wyrażał zgodę na cesję z zastrzeżeniem prawa do potrąceń, bez zgody na dalsze cesje i z koniecznością podawania nr konta, na które należy dokonywać wpłat i w takim trybie wyraził zgodę w tym przypadku (zezn. św. R. Ż., e-protokół, k.233, od 28 m. 10 s., św. E. N., jw., od 36 m. 22 s. i od 51 m. 11 s., św. W. D., jw., od 57 m. 54 s. i św. K. O., jw., od 1 h 09 m. 36 s.).

Pismami z 07.10.2013 r. i z 29.11.2013 r. Bank (...) S.A. wezwał pozwanego do zapłaty scedowanych wierzytelności kontraktowych (wezwania, k.136-137, 138-139).

W dniu 13.03.2013 r. Sąd Rejonowy w Płocku w sprawie V GU 31/12 ogłosił upadłość powoda G. W. (1) jako przedsiębiorcy, z możliwością zawarcia układu, ustanawiając zarząd własny upadłego co do całości majątku, wyznaczono sędziego-komisarza oraz nadzorcę sądowego w osobie B. L. (postanowienie, k.41). Sąd Rejonowy w Płocku postanowieniem z 07.05.2014 r. zatwierdził w sprawie V GU 3/13 układ zawarty 28.03.2014 r. przez dłużnika – powoda z wierzycielami (postanowienie ze stwierdzeniem prawomocności, k.176-177).

Powyższy stan faktyczny, częściowo niesporny pomiędzy stronami, Sąd ustalił na podstawie złożonych do sprawy dokumentów, bądź też na podstawie zeznań świadków. Oceniając powyższe dowody Sąd nie znalazł podstaw, by odmówić im wiarygodności.

Sąd zważył, co następuje.

W sprawie mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego o umowie o roboty budowlane (art.647 i nast.). W myśl art.647 k.c., przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

Kwestie prawne związane z podwykonawstwem robót budowlanych normuje natomiast art.647¹ k.c. Zgodnie z jego § 1, w umowie o roboty budowlane, o której mowa w art.647 k.c., zawartej pomiędzy inwestorem a wykonawcą (generalnym wykonawcą), strony ustalają zakres robót, które wykonawca będzie wykonywał osobiście lub za pomocą podwykonawców. W myśl § 2, do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora (zdanie pierwsze); jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez

wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy (zdanie drugie). Zgodnie z § 4 cyt. przepisu, umowy o których mowa m.in. w § 2, winny być dokonane w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Stosownie do art. 647¹ § 5 k.c., zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. W myśl § 6, odmienne postanowienia umów, o których mowa w art. 647¹ k.c., są nieważne.

Odnosząc się do okoliczności tej sprawy należy stwierdzić, co następuje. Fakty zawarcia przez strony tego procesu (pозwanego (...) S.A. jako wykonawcę i powoda G. W. jako podwykonawcę) umowy z 23.04.2010 r. w wymaganej ustawą formie pisemnej, przekazania pozwanemu placu budowy oraz wykonania przez powoda robót budowlanych objętych ww. umową są w sprawie niesporne. Fakt wykonania robót i ich również niespornego (a dodatkowo potwierzonego protokołem) odbioru bezsprzecznie skutkowało zobowiązaniem do zapłacenia umówionego wynagrodzenia.

Pozwany w sprawie nie negował zamówienia i wykonania robót budowlanych ani obowiązku dokonania zapłaty za wykonane prace co do zasady. W złożonym sprzeciwie od nakazu zapłaty podniósł tylko jeden zarzut – braku legitymacji czynnej powoda z uwagi na dokonanie cesji wierzytelności na rzecz Banku (...) S.A. Należy zauważyć, że zgodnie z art.503 § 1 k.p.c., w sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany ma obowiązek zgłosić przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, oraz okoliczności faktyczne i dowody; sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w sprzeciwie bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności.

Należy stwierdzić, że wskutek zaistniałej sytuacji procesowej wszystkie dalsze twierdzenia i dowody pozwanego winny były zostać uznane za spóźnione. Dopiero na rozprawie w dniu 07.05.2015 r. (po jej wcześniejszym odroczeniu w dniu 04.12.2014 r.) pozwany zgłosił dalsze twierdzenie i to o zasadniczym znaczeniu dla sprawy – że nie jest właściwym podmiotem, przeciwko któremu winno być wytoczone powództwo, a zatem – że nie ma on legitymacji biernej w procesie. Nie budzi żadnych wątpliwości, że pozwany nie tylko nie uprawdopodobnił okoliczności wymienionych w cyt. art.503 § 1 k.p.c. jako uzasadniających późniejsze zgłoszenie twierdzeń, ale w treści pisma zgłaszającego ww. twierdzenia powołał się na dokumenty złożone przez powoda już przy pozwie. Nie było zatem żadnych przeszkód, aby ww. twierdzenia były zgłoszone w sprzeciwie, co skutkowałooby zobowiązaniem pełnomocnika powoda do ustosunkowania się do nich na ówczesnym etapie procesu. W takiej sytuacji zachodziły pełne podstawy do pominięcia spóźnionych twierdzeń pozwanego o braku legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanego – której pozwany wcześniej nie kwestionował, albowiem w przeciwnym wypadku musiałoby nastąpić odroczenie rozprawy; Sąd nie był przy tym w stanie dopatrzeć się żadnych „wyjątkowych okoliczności” (pозwany był od początku reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika i był w posiadaniu wszystkich niezbędnych dokumentów umożliwiających zgłoszenie stosownych twierdzeń).

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że twierdzenia pozwanego o rzekomym braku legitymacji biernej czy też konieczności powiadamiania z tego względu osoby trzeciej o toczącym się postępowaniu są zdaniem Sądu całkowicie chybione. U ich podstawy leży bowiem pogląd, że pozwany z racji zawarcia aneksu nr (...) do umowy z 23.04.2010 r. i wskazania w nim innego podmiotu (Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe (...) Sp. z o.o. w G.), nazwanego Partnerem Konsorcjum jako podmiotu, na który będą wystawiane faktury, jest zwolniony z odpowiedzialności z tytułu zawarcia z powodem G. W. umowy o roboty budowlane. Pogląd ten nie ma żadnego uzasadnienia w świetle przepisów Kodeksu cywilnego i treści zawartej umowy.

Nie budzi żadnych wątpliwości (w procesie było niesporne), że umowę o roboty budowlane powód jako podwykonawca podpisał z pozwanym jako wykonawcą; umowa wyraźnie stwierdzała, że wykonawcą jest pozwany, tj. (...) S.A. w W.. Dla Sądu nie budzi również wątpliwości, że pozwany pozostał wykonawcą także po zawarciu aneksu nr (...). W aneksie tym podano, że obie firmy (Lider i Partner Konsorcjum) działają „w imieniu Wykonawcy”. Nie określono jednak nic na temat samego wykonawcy, toteż pozostaje jedynie przyjęcie, że wykonawcą tym nadal (jak w pierwotnym tekście

umowy) był pozwany. Co więcej, tak właśnie postanowiono w kolejnych aneksach (od nr 2 do nr 5 – por. wyżej), gdzie pozwany został określony jako **Wykonawca** i/lub Strona i jednocześnie Lider Konsorcjum, z jednoczesnym wskazaniem, że Lider i Partner Konsorcjum działają **w imieniu Wykonawcy**. Wprowadzie następnie (w aneksach od nr 6 do nr 8) Lidera i Partnera Konsorcjum łącznie określono jako Wykonawcę, jednakże w ostatnim aneksie nr (...) powrócono do określenia pozwanego (...) S.A. jako Wykonawcy i/lub Strony i jednocześnie Lidera Konsorcjum, z jednoczesnym wskazaniem, że Lider i Partner Konsorcjum działają w imieniu Wykonawcy, a zatem pozwanego. Innymi słowy, pozwany zawarł aneks nr (...) będąc wykonawcą inwestycji, wskazując łącznie z Partnerem Konsorcjum (osobą trzecią), że faktury mają być wystawiane na owego Partnera. Trudno stwierdzić w świetle przedstawionych dowodów, dlaczego strony wprowadziły taki układ (w sprzeciwie ani nawet później pozwany nic na ten temat nie wyjaśnił). Pozwany, który mógł być zainteresowany wyjaśnieniem tej kwestii nie wskazał również, na czym polegało owo Konsorcjum i jaki był wzajemny rozkład praw i obowiązków (nie złożono umowy konsorcjum, zaś konsorcjum takie nie ma osobowości, ani nawet szerzej – podmiotowości prawnej). Nie zmienia to w niczym faktu, że pozwany zawierając aneks nr (...), któremu obecnie przypisuje zasadnicze znaczenie, uczynił to będąc wykonawcą i przymiot ten miał również w chwili odbioru robót budowlanych od powoda – podwykonawcy. Nie sposób stwierdzić, dlaczego w takiej sytuacji pozwany miałby być zwolniony z obowiązku zapłaty za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę.

Z braku sformułowania stosownych twierdzeń i wniosków na właściwym etapie procesu, a nawet nie sprecyzowania, na czym polegało owo Konsorcjum, trudno wywodzić konkretnie w tym przedmiocie. W sytuacji zawarcia umowy przez kilka podmiotów, z których każdy ma odpowiadać za całość świadczenia (jak w przypadku wykonawcy odpowiadającego za roboty zleczone podwykonawcy oraz podmiotu, na który miała być wystawiona faktura), należałoby według ogólnych zasad prawa cywilnego opowiedzieć się za odpowiedzialnością in solidum (spełnienie świadczenia przez którykolwiek z podmiotów zwalnia pozostałe, zaś aż do spełnienia świadczenia wszyscy oni pozostają zobowiązani). W tym wypadku należałoby natomiast powołać się na cyt. art. 647¹ § 5 k.c., zgodnie z którym zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę (w myśl § 6, odmienne postanowienia umów, o których mowa w art. 647¹ k.c., są nieważne). Odrębne kwestie prawne wynikają z przepisów ustawy z 29.01.2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z r. 2013, poz. 907 ze zm.). W myśl art.23 ust.1 PZP, wykonawcy mogą wspólnie ubiegać się o udzielenie zamówienia (w tym przypadku mówi się niekiedy o „konsorcjum” – por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 07.03.2013 r., I ACa 718/12, LEX nr 1344202), do czego winni spełnić warunki statuowane w tym przepisie. Stan jaki miał miejsce w tej sprawie jest wątpliwy, bowiem w takim wypadku konsorcjum winno było występować od początku, zaś umowa z 23.04.2010 r. była zawarta nie przez konsorcjum, a przez pozwanego. Przyjmując, że takie konsorcjum miało miejsce w tym przypadku, to zgodnie z art.11 PZP, wykonawcy o których mowa w art.23 ust.1 tej ustawy, ponoszą solidarną odpowiedzialność m.in. za wykonanie umowy. Jak wspomniano, z racji braku wykazania treści umowy Konsorcjum nie sposób wieść w tym zakresie dalszych rozważań. Zdaniem Sądu natomiast, wobec faktu, że to pozwany był i pozostał wykonawcą i że to pozwany zlecił roboty powodowi, owe dalsze rozważania co do Konsorcjum są zbędne.

Dodatkowo należy zauważyć, że aneks nr (...) do umowy powoda z pozwanym wprowadził jedynie wymienione wcześniej zmiany w § 6 oraz § 7 ust.6. Nie zmienił tym samym innych postanowień wymienionej umowy, w tym w szczególności § 3, gdzie postanowiono, że wykonawca (powód) ma m.in. obowiązek „terminowej płatności za faktury”, ani też § 7 ust.1, w którym postanowiono m.in., że rozliczenie nastąpi „między stronami”, czyli między powodem G. W. a pozwanym. W takiej sytuacji wprowadzenie nowych unormowań dotyczących wystawiania faktur miało, jak zauważył pełnomocnik Banku, charakter czysto techniczny czy też formalny. Trudno zresztą stwierdzić po pierwsze, czy takie postanowienie umowne o wystawianiu faktur na osobę trzecią było prawidłowe i skuteczne (nie jest znana treść umowy konsorcjum), a po drugie nie zostało potwierdzone, na kogo faktycznie były wystawiane faktury. Pozwany w piśmie złożonym 07.05.2015 r. i dalszych swych wywodach utrzymuje, że faktury były wystawione na Przedsiębiorstwo Budowlano-Uslugowe (...) Sp. z o.o. w G.. Twierdzenie to jest wątpliwe w świetle treści porozumienia z 02.08.2013 r., na które również pozwany się powołuje. Jak wskazano w ramach ustaleń faktycznych, w porozumieniu tym stwierdzono, że do dnia porozumienia „podwykonawca wystawił na wykonawcę faktury VAT na łączną kwotę

6.339.686,39 zł netto, tj. brutto 7.788.032,52 zł”. W świetle komparacji tegoż porozumienia wykonawcą był zaś pozwany ((...) S.A.), z czego wynika, że faktury były wystawione na pozwanego. Nie sposób uniknąć konstatacji, że pozwany powołuje się (obecnie, bo w sprzeczności tego nie czynił) na te sformułowania zarówno umowy i aneksów, jak i porozumienia, które są po myśli pozwanego, pozostałe przemilczając. Wypada przy tym zauważyć, że jeżeli pozwany chciał wyjaśniać ww. kwestie (choćby na kogo były wystawiane faktury), winien był to uczynić i złożyć stosowne wnioski składając sprzeciw. Dla Sądu czynienie dalszych ustaleń co do ww. faktu, wobec bezsporności wysokości dochodzonej kwoty brutto (z podatkiem VAT) nie było konieczne.

Należy wreszcie zauważyć, że poza sporem w procesie była cesja wierzytelności z tytułu zawartej umowy z 23.04.2010 r. przez powoda jako wierzyciela na rzecz Banku (...) S.A. w W.. Pozwany powołał się na ten fakt w sprzeczności, a powód G. W. przyznał w kolejnym piśmie. Fakt ten ma w procesie zasadnicze znaczenie, bowiem wykazuje to, kto jest wierzycielem co do objętych procesem wierzytelności z tytułu wykonanych robót budowlanych – jest nim powyższy Bank (art.509 k.c.). Na skutek tegoż Bank został powiadomiony o procesie i złożył skuteczne oświadczenie o wstąpieniu do postępowania. Bezsporność legitymacji czynnej Banku (...) S.A. stała się podstawą zasądzenia na rzecz Banku bezspornych co do wysokości należności za wykonane roboty budowlane. W tym miejscu należy wszakże zauważyć, że fakt cesji, wiadomej pozwanemu i przez niego zaakceptowanej, miał dodatkowe skutki prawne. Otóż bez zgody wierzyciela (Banku, którym był on co najmniej od 30.04.2010 r.) nie była możliwa zmiana podmiotowa po stronie dłużnika. Na ewentualne zwolnienie pozwanego jako dłużnika z zobowiązań wynikających z umowy z 23.04.2010 r. aneksem nr (...), podpisanym 01.10.2010 r., wymagana byłaby zgoda aktualnego wierzyciela, czyli Banku (art.519 k.c.). Za bezsporne uznać należy, że zgody takiej, ani nawet wiedzy Banku, nie było. Tym samym wszelkie wywody pozwanego o tym, że nie był dłużnikiem co do obowiązku zapłaty za wykonane roboty budowlane są bezprzedmiotowe. Podobnie nie mogłoby wywrzeć skutku zrzeczenie się odsetek, co zdaniem pozwanego wynika z porozumienia z 02.08.2013 r. Sąd pragnie natomiast zauważyć, że zrzeczenie się odsetek dochodzonych w tym procesie nie miało miejsca. Jak wcześniej podano, w porozumieniu (§ 4) strony zobowiązały się nie naliczać sobie „kar umownych i odszkodowań oraz odsetek za nieterminowe płatności wynikające z Kontraktu” (Kontraktem określono umowę z 23.04.2010 r.). Tym samym postanowienie to, o ile byłoby skuteczne wobec Banku, dotyczyło nie naliczania odsetek z tytułu należności z umowy z 23.04.2010 r. (mających swoje określone terminy płatności). Powód G. W. ani Bank nie żądali jednak zasądzenia tychże odsetek, a odsetek z racji braku zapłaty należności określonych co do wysokości i terminu płatności (30 dni od daty porozumienia) w samym porozumieniu. Pozew opiewa na odsetki od dnia 01.10.2013 r. – po upływie terminu z porozumienia, i dodatkowo jeszcze terminu z wezwania do zapłaty. W żadnym razie w porozumieniu nie było mowy o nie naliczaniu odsetek od należności nie zapłaconych zgodnie z treścią porozumienia.

Z racji bezspornego braku zgody ani wiedzy Banku na zmianę jego uprawnień jako wierzyciela z umowy z 23.04.2010 r. dalsze wywody na temat skutków prawnych zmian wprowadzonych do ww. umowy porozumieniem z 02.08.2013 r. można uznać za bezprzedmiotowe. Tym niemniej można zauważyć, że cały obszerny wywód pełnomocnika pozwanego, z którego ma wynikać bezskuteczność ww. porozumienia z 02.08.2013 r. będącego jakoby zmianą dłużnika (Przedsiębiorstwa Budowlano-Usługowego (...) Sp. z o.o. w G. na pozwanego), a alternatywnie umową gwarancyjną z art.391 k.c., jest chybiony. Opiera się on bowiem w całości na jednej przesłance, nie odpowiadającej prawdzie – jakoby pozwany nie był sam dłużnikiem z tytułu obowiązku zapłaty za roboty budowlane. O tym, że w rzeczywistości pozwany przymiot dłużnika w tym zakresie posiada, Sąd szeroko wywiódł wcześniej. Tym samym nie można twierdzić, że pozwany przejął jakiś dług, ani też, że jego odpowiedzialność ma charakter wyłącznie gwarancyjny. Pozwany nie jest bowiem „osobą trzecią” w rozumieniu ww. przepisu, a sam jest dłużnikiem – z racji umowy o roboty budowlane, którą zawarł z powodem G. W.. Dla porządku należy natomiast zauważyć, że wywód pełnomocnika pozwanego o nieskuteczności porozumienia z 02.08.2013 r. z racji braku zgody Banku nie był dla ww. pełnomocnika przeszkodą do wywodzenia (nietrafnego – por. wyżej) o skuteczności zrzeczenia się odsetek w tym porozumieniu. Potwierdza to jedynie tezę o wybiórczym traktowaniu przez pozwanego treści ww. dokumentu.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził dochodzoną, bezsporną co do wysokości, kwotę pozwu wynoszącą 310.389,81 zł wraz z odsetkami ustawowymi (art.481 § 1 i 2 k.c.) od dnia 01.10.2013 r. do dnia zapłaty – od pozwanego na rzecz

aktualnego wierzyciela, tj. Banku (...) S.A. w W.; bezsprzecznie pozwany został wezwany do zapłaty (przez powoda G. W.) wezwaniem doręczonym pozwanemu 23.09.2010 r. z wyznaczonym terminem trzech dni, co dawało podstawę do żądania odsetek od 01.10.2013 r. Pozwany miał obowiązek dokonania zapłaty na podane mu w zawiadomieniu o cesji konto bankowe, czego nie uczynił.

Sąd natomiast oddalił powództwo G. W. (1) o zasądzenie kwoty pozwu na jego rzecz. Należy podkreślić, że przy cofnięciu wniosku o wyrażenie zgody na wstąpienie Banku w miejsce dotychczasowego powoda – G. W., nie nastąpiło cofnięcie pozwu przez ww. powoda. Pełnomocnik G. W. ograniczył się do złożenia wniosku o zasądzenie kwoty dochodzonej pozwem na rzecz Banku, co w procesie było pozbawione znaczenia prawnego, gdyż ani G. W., ani jego procesowy pełnomocnik nie reprezentowali w procesie Banku. W sytuacji nie złożenia oświadczenia o cofnięciu pozwu przez G. W. nie było rzeczą Sądu dopytywanie o zmianę stanowiska G. W. i ewentualne cofnięcie przez niego pozwu. Pozostawało zatem przyjęcie, że żądanie wyrażone w pozwie (jak również w odpowiedzi na sprzeciw, gdzie przyznając cesję G. W. żądał nadal zasądzenia na jego rzecz) jest z procesowego punktu widzenia aktualne. Skutkowało to koniecznością oddalenia powództwa G. W..

Z mocy art.113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z r. 2010, nr 90, poz.594 ze zm.) Sąd nakazał pobranie od pozwanego, zgodnie z odpowiednio stosowaną zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwoty opłaty od pozwu, tj. kwoty 15.520 zł, od której powód był zwolniony.

O obowiązku zwrotu kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c., zasądzając te koszty zgodnie z cyt. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Mając powyższą zasadę na uwadze, Sąd zasądził tytułem kosztów kwotę 7217 zł od pozwanego jako przegrywającego na rzecz Banku (...) S.A. w W. jako wygrywającego. Kwota ta obejmuje koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7200 zł – § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Jednocześnie, mając na uwadze przegranie sporu przez powoda G. W. (1), Sąd zasądził tą samą kwotę 7217 zł tytułem kosztów procesu od G. W. na rzecz pozwanego, tj. 7200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego na powyższej podstawie prawnej i 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Z

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom Banku (...) S.A. adw. J. K. i pełnomocnikowi pozwanego r. pr. A. K..

06.07.2015 r.